

Nr 183.

Av herr **Bergman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till ändrad lydelse av 2 § i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.

I den årets riksdag förelagda statsverkspropositionen, rubriken »Utgifter för kapitalökning» har Kungl. Maj:t, under punkt 2 »Avsättning till statsverkets fond av rusdrycksmedel» föreslagit riksdagen att antaga följande

F ö r s l a g

till

förordning om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ i förordningen den 18 juli 1913 (nr 199) angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Häri genom förordnas, att 1 och 2 §§ i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

1 mom. Av statsverkets behållna inkomster av brännvinstillverkningsskatt, rusdrycksförsäljningsmedel, omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, maltskatt samt statsverket tillkommande andel i aktiebolaget Vin- och spritcentralens vinst skall för varje statsregleringsår till en särskild fond avsättas ett belopp av 4,000,000 kronor.

2 mom. Under ett vart av nedan angivna statsregleringsår skall för statskuldens amortering användas den del av de i 1 mom. omnämnda inkomster, som efter den i samma mom. stadgade avsättning må överstiga följande belopp, nämligen:

för statsregleringsåret	1926—1927	kronor	85,000,000
»	»	1927—1928	» 83,000,000
»	»	1928—1929	» 81,000,000
»	»	1929—1930	» 79,000,000
»	»	1930—1931	» 77,000,000
»	»	1931—1932	» 75,000,000

2 §.

Fonden, som benämnes statsverkets fond av rusdrycksmedel, är avsedd att användas för reglering av sådana ekonomiska förhållanden, som äro en följd av mera ingripande åtgärder till rusdryckshanteringens begränsande eller avveckling.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1926 och gäller till och med den 30 juni 1932.»

Rörande syftet med detta förslag kan hänvisas till vad föredraganden, chefen för finansdepartementet, därom anfört under samma ärende sid. 15—22.

Därest ovannämnda förslag bifalles av riksdagen, kommer den budgetära behandlingen av uppstående inkomster av rusdryckshanteringen att underkastas betydande förändringar. I detta sammanhang vilja vi dock icke ingå närmare därpå, med undantag av vad här nedan beröres.

Enligt rusdrycksmedelsförordningens nuvarande lydelse kunna fondens medel användas, utom »för reglering av sådana ekonomiska förhållanden, som bleve en följd av mera ingripande åtgärder till rusdryckshanteringens begränsande och avveckling» jämväl för andra sociala ändamål. På grund härav hava, som bekant, utom högst betydande belopp till olika budgetära behov, under årens lopp jämväl anslag av olika art blivit lämnade till främjande av nykterhetsarbetet. Genom den form, förordningen enligt Kungl. Maj:ts förslag nu erhöle, skulle emellertid fortsatt användning av fondens medel till sistnämnda verksamhet icke vara tillåten. Enligt departementschefens motivering borde nämligen fondens användning avses *endast* för reglering av sådana ekonomiska förhållanden, som äro en följd av mera ingripande åtgärder till rusdryckshanteringens begränsande eller avveckling. I enlighet därmed har också Kungl. Maj:t föreslagit, att de anslag till upplysningsarbetet i nykterhetsfrågan, till nykterhetsällskapens studieverksamhet m. fl., som hittills lämnats från rusdrycksmedelsfonden, nu skola utgå av budgetens allmänna inkomster.

Något särskilt skäl för denna förändring uppgives icke i propositionen. Omläggningen anses uppenbarligen vara en given följd av förändringen i övrigt.

I denna uppfattning finna undertecknade, representanter för riksdagens nykterhetsgrupp, sig icke kunna instämma. Enligt vår mening tala tvärtom alla mera betydelsefulla motiv för att, vad angår anslag till det positiva nykterhetsarbetet, den hittillsvarande ordningen härutinnan får fortsätta. Rusdrycksmedelsförordningens tillkomst och syfte anknöto direkt till tanken på ett intresserat och verkningfullt upplysnings- och övertygelsearbete för nykterhetstillståndets förbättrande. Och en sådan verksamhet utgör alltså förutsättningen för rusdrycksmedelsfondens funktion. Statens bidrag till nykterhetsarbetet synes därför fortfarande böra lämnas genom fondens anlitan för detta ändamål. Nykterhetsarbetet blir därmed i fråga om statsunderstödet oberoende av olika statsfinansiella konjunktioner, medan å andra sidan lättnad uppstår för statsregleringsarbetet därigenom, att bidrag av denna art direkt från de budgetära tillgångarna icke behöva ifrågasättas.

Statsverkspropositionens anslagsäskanden till här åsyftade nykterhetsändamål återfinnas under åttonde huvudtiteln, rubriken:

»Folkbildningsåtgärder i övrigt.»

»Åtgärder till nykterhetens befrämjande.»

Enligt dessa äskanden belöpa sig de för budgetåret 1926—1927 upptagna beloppen till sammanlagt 216,000 kronor. Någon mera betydande inverkan på fondbildningen äga dessa anslag icke.

För att den förutvarande ordningen för beviljande av dessa anslag skall kunna bibehållas, blir emellertid, därest förslaget om fondens ombildning av riksdagen bifalles, en ändrad lydelse av den av Kungl. Maj:t föreslagna förordningen erforderlig. En sådan ändring synes lämpligast kunna ske genom att förordningens 2 § erhåller följande lydelse:

»2 §.

Fonden, som benämnes statsverkets fond av rusdrycksmedel, är avsedd att användas för reglering av sådana ekonomiska förhållanden, som äro en följd av mera ingripande åtgärder till rusdryckshanteringens begränsande eller avveckling, varjämte bidrag ur fonden kunna lämnas för åtgärder till nykterhetens främjande.»

Därest förordningen äger denna lydelse, är riksdagen oförhindrad att i samband med behandling av anslagsäskanden för sistnämnda ändamål besluta, att eventuellt anslag skall utgå ur fonden.

Under åberopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förslag under »Utgifter för kapitalökning» 2. »Avsättning till statsverkets fond av rusdrycksmedel» med den ändring, att § 2 i förslaget till förordning om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ i förordningen den 18 juli 1913 (nr 199) angående statsverkets fond av rusdrycksmedel erhåller följande lydelse:

2 §.

Fonden, som benämnes statsverkets fond av rusdrycksmedel, är avsedd att användas för reglering av sådana ekonomiska förhållanden, som äro en följd av mera ingripande åtgärder till rusdryckshanteringens begränsande eller avveckling, varjämte bidrag ur fonden kunna lämnas för åtgärder till nykterhetens främjande.

Stockholm den 22 januari 1926.

J. Bergman.

G. H. von Koch.

August Ljunggren.

